

Помаранчева революція. Віктор
Ющенко. Конституційна реформа 2004 р.
Україна в системі міжнародних
відносин.

План уроку

- ◆ Помаранчева революція. Віктор Ющенко.
- ◆ Конституційна реформа 2004 р.
- ◆ Україна в системі міжнародних відносин.

1. Помаранчева революція

- ❖ **Що це було?** Помаранчева революція — масовий протестний рух в Україні, який відбувався з листопада 2004 по січень 2005 року. Він став відповіддю на фальсифікацію президентських виборів 2004 року, коли офіційні результати оголосили перемогу Віктора Януковича, хоча більшість громадян підтримували Віктора Ющенка.

Причини:

- Фальсифікація голосів, виявлена завдяки незалежним екзит-полам і міжнародним спостерігачам.
- Невдоволення авторитарними тенденціями попереднього президента Леоніда Кучми та корупцією.
- Бажання інтеграції з Європою та відмова від впливу Росії.

Хід подій:

- 21 листопада 2004 року, після оголошення попередніх результатів, опозиція оголосила про початок протестів у Києві та інших містах. Люди вийшли на Майдан Незалежності з помаранчевими стрічками — символом кампанії Ющенка.
- Протести тривали кілька тижнів, незважаючи на холодну погоду. Учасники вимагали перерахунку голосів і відставки ЦВК.
- 3 грудня 2004 року Верховний Суд України визнав вибори недійсними, а 26 грудня провели повторне голосування, яке Ющенко виграв.

- Наслідки:**

- Перемога Ющенка символізувала перемогу демократії та громадянської активності.

- Помаранчева революція зміцнила позицію України як демократичної держави на міжнародній арені, але внутрішні проблеми (корупція, економічна нестабільність) залишилися.

- Вона також погіршила відносини з Росією, яка підтримувала Януковича.

2. Віктор Ющенко

• **Хто він?** Віктор Ющенко — український політик, третій президент України (2005–2010). До Помаранчевої революції він був прем'єр-міністром (1999–2001) і лідером опозиційної партії "Наша Україна".

• **Роль у Помаранчевій революції:** Ющенко став символом демократичних змін. Його кампанія обіцяла боротьбу з корупцією, інтеграцію з Європою та захист української ідентичності. Отруєння діоксином у 2004 році (під час виборчої кампанії) лише посилювало підтримку українців, оскільки це розцінили як спробу усунути його з політичної арени.

- ◆ **Президентство (2005–2010): Досягнення:** Ющенко активно просував європейську інтеграцію, підтримку української культури та мови, а також декомунізацію. У 2008 році Україна отримала план дій щодо членства в НАТО (хоч це викликало суперечки в суспільстві).
- ◆ **Проблеми:** Його правління зіткнулося з економічними труднощами, внутрішньою політичною кризою (конфлікт із Юлією Тимошенко, його прем'єр-міністром) і розчаруванням виборців через нездатність побороти корупцію.
- ◆ **Наслідки:** Ющенко програв вибори 2010 року Віктору Януковичу, і його рейтинг значно впав через внутрішні проблеми та нездійснені обіцянки.

3. Конституційна реформа 2004 року

- **Що це було?** У 2004 році в Україні була проведена конституційна реформа, яка змінила систему влади з президентсько-парламентської на парламентсько-президентську. Ці зміни набули чинності 1 січня 2006 року.
- **Причини:**
 - Напруга між президентом Кучмою та парламентом, а також бажання розподілити владу між гілками уряду.
 - Вимоги опозиції (зокрема, Ющенка) щодо децентралізації влади та зменшення авторитарних повноважень президента.
 - Політична криза під час Помаранчевої революції спонукала до компромісу між владою та опозицією.

•Зміни:

- Президент втратив частину своїх повноважень (наприклад, право розпускати парламент і призначати прем'єра без згоди Верховної Ради).
- Парламент отримав більше влади, зокрема у формуванні уряду.
- Була посилена роль прем'єр-міністра.

•Наслідки:

- Реформа мала на меті стабілізувати політичну систему, але на практиці призвела до конфліктів між президентом Ющенком і прем'єр-міністром Тимошенко, що паралізувало роботу уряду.
- У 2010 році Конституційний Суд визнав реформу 2004 року неконституційною, і система знову стала президентсько-парламентською, але це рішення було оскаржене.

4. Україна в системі міжнародних відносин

- **На початку 2000-х (за Кучми):**

- Україна намагалася балансувати між Росією та Заходом. У 1997 році була підписана угода про дружбу з Росією, але водночас Кучма прагнув інтеграції з Європою (членство в Раді Європи 1995 року, співпраця з НАТО).

- Однак "касетний скандал" та авторитарні тенденції ускладнили відносини з Заходом.

- **Під час Помаранчевої революції та президентства Ющенка (2004–2010):**

- Помаранчева революція покращила імідж України як демократичної держави. ЄС і США активно підтримали Ющенка, надаючи політичну та фінансову допомогу.

- Ющенко активно просував інтеграцію з НАТО та ЄС. У 2008 році Україна отримала План дій щодо членства в НАТО, але це викликало протести в східних регіонах і погіршило відносини з Росією.

- Росія, підтримуючи Януковича, розглядала революцію як загрозу своїм інтересам, що призвело до енергетичних конфліктів (зокрема, "газові війни" 2006 і 2009 років).

- **Сучасний контекст (на 2025 рік):** Після Революції Гідності (2014) і війни з Росією Україна стала ближчою до Заходу. Вона отримала статус кандидата на членство в ЄС (2022) і продовжує співпрацю з НАТО, але повноцінне членство ще не досягнуте через війну та внутрішні реформи.